

K 58 137
2

Յ ԼՄԳՆՈՄ
Յ ՄՅՅՈՈԼ
Յ ՈՅՆՈՄ
= 01753

ՅԳՐՈՅԵՆԻ
ՅՈՇԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՆԻՑԻՎԱԿԱՆ
ԶՆՆԱԿԱՆ
ՃԱՆԿՈՒՆ

• Ե Ն Յ Ն Ե Մ Ը Ո •

ქართული
ბიბლიოთეკა

გამომცემლობა „ნაკადული“
19 თბილისი 65

ქართული
ზიგლოტიკი

1788 1824

ՀԱՅԿ
138
ՅԵՐԱՅՈՒՅԷՆ
ՆՈՅՅԱՌՈՍՅՅՆ

ԿՐԻՔ ՉՐԿՐՈՄԵ ԺՈՒՐՈՄԵ

12735

Մ Ա Կ Ա Յ Յ

ჯორჯ ბორდონ ბაირონი

(1788—1824)

გენიალური ინგლისელი პოეტისა და მსოფლიო ლიტერატურის ბუმბერაზის ჯორჯ გორდონ ბაირონის ბიოგრაფიული ცხოვრება დიდი პოეზია იყო თავისთავად.

მთელი მისი მდიდარი და მრავალმხრივი შემოქმედება თავისუფლებიანთა მემკვიდრეობის ბრძოლის სულისკვეთებითაა გატენილი.

სიტუაციაში შექმნილ ლექსთა პირველხავე კრებულში, რომელსაც „მოცალოების საათები“ ეწოდება, უკვე გამოშვადანდა თვრამეტოდე წლის პოეტის სატირული ნიჭი.

კონსერვატორმა ლიტერატორებმა არ დააყოვნეს ახალგაზრდა პოეტზე გააფრთხილებული თავდასხმა, რასაც ჭაბუკმა ბაირონმა პოეტური იერიშით გასცა პასუხი — ეს გახლდათ პოემა „ინგლისელი ბარდები და შოტლანდიელი მიმომხილველები“, რომელშიაც პოეტი მოითხოვდა კონსერვატორული არტახებიდან ინგლისური ლიტერატურის გათავისუფლებას, არტახებიდან, რაც აფერხებდა ლიტერატურის განვითარებას, ყოველნაირად ზღუდავდა და ფრთხვს უკვეცავდა მას.

1809 წელს ბაირონმა პირველად იმოგზაურა ევროპაში და „ჩაილდ ქაროლდის მოგზაურობის“ პირველ ორ სიმღერაში მხატვრული სისრულით ასახა მაშინდელ ევროპულთა ცხოვრების არსებითი მხარეები.

ბაირონი შეუბრალებლად ამხელდა გაბატონებული კლასების ტირანიას, დაპყრობითი ომების უსამართლობას და არისტოკრატების, რომელსაც წარმოშობით თვითონაც მიეკუთვნებოდა, სულიერ დაცემულობას, ინგლისელი პოლიტიკოსების ვერაგობას, ფარისევლობას, თვალთმაქცობას და თაღლითობას.

ინგლისში დაბრუნებული ბაირონი ლონდონა პალატაში ფეიქართა

დასაცავად მგზნებარე სიტყვით გამოვიდა და საბრალმძებლო სკამზე დასვა ინგლისის მმართველი კლასები.

1813-14 წლებში ბაირონი ზედიზედ ქმნის „აბილოს საცოლეს“, „გიაურს“, „აბილოს საცოლეს“ და „კორსარს“. მათში გენიალურმა პოეტმა თავისუფლებას უმღერა. ამ პოემებში ხათული გაცივლინება კპოვა ბაირონის შრისხანე პროტესტმა ტირანიის წინააღმდეგ.

1817 წელს ბაირონი შვეიცარიიდან იტალიაში გადადის. იქ პირადად მონაწილეობს იტალიელი კარბონარების 1821 წლის აჯანყებაში. იმავე წელს აჯანყების ხანძარი საბერძნეთსაც ედება. ელადა თავგანწირულად იბრძვის თურქეთის უღლისაგან გასათავისუფლებლად. თურქეთის სულთანთან უფრო და უფრო გამწვავებული ბრძოლის პერიოდში, 1823 წელს, ბაირონი იტალიიდან საბერძნეთში ჩადის აჯანყებული ბერძნებისათვის უანგარო დახმარების აღმოსაჩენად.

ოცდათექვსმეტი წლის ასაკში თავისუფლების მგზნებარე მომღერალმა ბერძენი ხალხის თავისუფლებისათვის ბრძოლაში დალია ზუიაჯი სული.

ბაირონის მთელი შემოქმედება თავისუფლების ქიმი და საგალობელია. თვითონ ბაირონი თავისუფლების თავგანწირული ჯარისკაცია. განატონებული კლასების ინგლისი ავი დედინაცვალი იყო მისთვის. თავისუფლების მოსაპოვებლად ამბოხებული ევროპის ჩაგრული ხალხები მუხა გახლდათ მისი და პირადად იგი მათი ქომაგი იყო სულიერად, მატერიალურად თუ ფიზიკურად.

ჯორჯ გორდონ ბაირონის უკვდავი ნაწარმოებები — „ჩაილდ ჰაროლდის მოგზაურობა“, „გიაური“, „აბილოს საცოლეს“, „კორსარი“, „შილიონის პატიმარი“, „მანფრედი“, „კაენი“, „დონ ფუანი“ და მისი ლირიკული ლექსები მსოფლიო ლიტერატურის თქროს ფონდშია შესული.

მისი პოეტური ნაწარმოებების ამ მცირე კრებულს ალბათ სიხარულით შეხვდება ქართველი მკითხველი.

მ. ბარჩავა

ნეტავ უზრუნველ გავშვავდ მაქცია

ნეტავ უზრუნველ გავშვავდ მაქცია
და მთის მღვიმეში ვცხოვრობდე ახლაც,
ან მწუხრში მინდვრად ვრბოდე პაწია,
ან ვეველებოდე ზღვის ზვიად ტალღას.
თავისუფალი სული ბუნებით
ზვიად საქსონურ ყოფასთან ვერ ძლებს,
უკვარს კლდოვანი მთის ქონგურები
და ზღვის სიღრმეშიც მეჩერებს ეძებს.

ბედო, წამართვი ეს მამულები
და ეს ტიტულიც წამგვარე-მეთქი,
ხელის შეხება მზარავს მონების,
როცა მორჩილად მერთხმთან ფერხით.
ჩემს უსაყვარლეს კლდეთა ექოთი
მინდა ვისმენდე ზღვის ველურ ღმუილს,
ყრმობისას სადაც ვეხეტებოდი,
იქ გადამაგდე, გთხოვ მთელი გულით.

რა ცოტა ხნის ვარ და რა თვალნათლივ
გვრძნობ — ამაქვეყნის არა ვარ შეილი,
ოჰ, ბედისწერის ბოლო საათი
რად ინიღბება გულბნელი ჩრდილით?

ერთ დროს მშვენიერ სიზმრის მხილველი
ვიყავ სიამით ყელამდე სავსე;
ჰო, სინამდვილე, ბილწი სხივებით
რად გამაღვიძე დედამიწაზე.

საქართველოს
წიგლმწიქთა
კავშირი

ვისაც ვეტრფოდი, ყველა დაკვარგე,
მყავდა ამფსონი, ტოლებიც, მაგრამ,
მიმომეფანტნენ და გულს გავანდე
მარტო. იმედი, რომელიც გაქრა.
როცა გავყვები სუფრის თაღარიგს,
თასს თასზე დავცლი, სულს ლხინით ვივსებ,
სიამოვნება მართობს და მაინც
გული, ჰო, გული მარტოა ისევ.

გვარის, სიმდიდრის გამო შემთხვევით
თუ გვიზის ვინმე, მოწყენა ვიცი,
მტრად ან მოყვარედ არსად შევხვდები,
ვიცი და მწამლავს მოსმენა მისი.
ჩემს ფიქრთა ზიარ სიყრმის მეგობრებს
თუ დამიბრუნებთ, მოგეცეთ ლხენა,
თავს დავანებებ უღვთო ღრეობებს,
სადაც ფუყე და ყალბია ყველა.

ჰო, საყვარელო, ქალო, ქალწმიდავ,
გეძახდი ერთ დროს იმედს და ღმერთქალს,
ღღეს გული ჩემი ისე გაცივდა,
შენი ღიმილიც მოწყენით მთუნთავს.
უსინანულოდ დავთმობ ოცნებას,
ბრწყინვალე ლხინს და საქმოსნურ ნახატს,
იმ სიმშვიდისთვის, რაც სათნოებას
თან ახლავს, ანდა გვეგონია ახლავს.

სიამით დავთმობ ხალხის სამყოფელს,
არც კაცთა მოდგმას ვახსენებ ზიზღით,

მყუდრო ზეობის ჩრდილში მამყოფეთ,
ჩემს ვულს პირველი კლდეებით იხსნიეთ,
პო, ნეტავ მხრებზე ფრთები მომესხას,
არ გაფრინდები ბუდისკენ მაშინ,
შევეერთდები უსაზღვროებას
სამარადისოდ აჭრილი ცაში.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სტრიქონები, დაწერილი პართუს სასაზღაოზე

ჩემი ბავშვობის ტკბილო ადგილო, რატომ იხრავენ შენი ტოტები,
მოწმენდილ ცაზე ნიაფი დაქრის, ღრუბლები კი არ მიაბოტებენ.
მე ახლაც შენთან ვზივარ, ვოცნებობ, ისე ვით ძველი შენი სტუმარი,
ყველა ძმისა და მეგობრის იყო შენი ბალახის თავსასთუმალი.
ისინი, როგორც საფლავის ქვები, გაფანტულან და სადღაც დარდობენ,
სულში აქვთ, ალბათ, ბედნიერ დღეთა დიდი წვიმა და დიდი ავდროა.
როგორც კი თვალით ვიხილავ ახლოს იმ შენს ნაღვლიან და დაღლილ
ფერდობს,

აენტებიან ჩემი თვალები და თაყვანს გცემენ შენ, ამაყს ერთ ღროს.
რადგან შენ იყავ ჩემი ყველა დღე.

გარიჟრაჟიდან შებინდებამდე.

შენ თითქოს ახლაც ისეთივე ხარ, ისევ დამცქერი დიდი სიწყნარით,
მე კი ის ძველი ფიქრი და გული არ შემირჩინეს და ჩამიმწარეს.

მე შესმის კენესა შენი ტოტების,

ისე ვით აწმყოს გაბოროტება.

და მიგალობენ შენი რტოები დიად სიმღერებს ცისფერ სავანის,
სანამ დროა და სანამ აქა ხარ, მიიღე, ყრმაო, ჩვენი სალამი.

და, როცა ღმერთი, ბოლოს და ბოლოს, წამართმევს სხეულს და გამიცვივებს,
როდესაც ვნება და აღზევება გულში ვარსკვლავად არ იციმციმებს,
მე აზრად მქონდა ერთი ნუგეში, სიკვდილმა სულ მთლად რომ არ დაშინსლოს,
და აზრად მქონდა, თუკი ნუგეში არსებობს ქვეყნად მომაკვდავისა,

ჩემო მიწათ, ჩემო უბრალო ვიწრო მღვიმევე და ვიწრო საფლავო,
ჩემი სხეული, ასე ტანჯული, ყრმობის დღეებშია მინდა დაფაროს
ამ ზმანების და ადგილის გარდა ბხვან სიკვდილი არ გამოსწონოთ,
აქ მიხაროდა ჩემი ბავშვობა და ჩემმა გულმაც აქ განისვენებდა
აქ იშვა ყველა ჩემი იმედი, აქ ვფხიზლობდი და აქ მინდა ჩემი
ეს მიწა გრძნობდა ჩემს სიმსუბუქეს, მე მინდა ვიგრძნო მისი სიმძიმე.

მსურს დავიფერფლო შენს მფარველ ჩრდილქვეშ,
იქ, სადაც თუთრ ფრთებს ვასხამდი ფიქრებს,
მსურს დავიფარო იმ ლამაზ მიწით, რომელ მიწითაც ძალას ვიძენდი.
მსურს შევერიო იმ დიად მიწას, რომელ მიწაზეც დავაბიჯებდი.
მსურს, რომ აივსოს საფლავის სიღრმე კურთხეულ ხმებით და სიმღერებით,
მსურს ვიყო ქვეყნად დატირებული თითო-ორთა კაცის ცრემლებით.
სხვა ვინ მიცნობდა, სხვამ ვინ მიტიროს, შენს მფარველ ჩრდილქვეშ
დამიწებულნი,
დაე, მიგლოვოს ჩემმა ბავშვობამ, მთელი ქვეყნისგან დავიწყებული.

სტრიქონები, მიქლანილი მისი უფინდესობის
ჯ. ბ. ბინარისადმი, რომელმაც ავტორს უჩინა,
საზოგადოებაში უფრო ხშირად გაერიო

ძვირფასო ბიწერ, ჭკვანურად მარიგებ, მირჩევ:
ხალხს გაერიე — განდევილად განზე ნუ დგახარ,
მაგრამ მე მაინც მარტობის სიყვარულს ვირჩევ,
რად მივეტმასნო, ვისიე ისეც შემზარავს ნახვა.

და, თუ ჩემის მხრივ თავდადება ჩვენს სენატს ნებაეს,
პატივმოყვარე სურვილებმა მაცთუნონ იქნებ,
იქნება ყრმობა რომ გაივლის, თავს მიეცე ნება,
რომ ჩემი გვარის ღირსებების დამცველი ვიქნე.

ეტნას ხახაში მოქცეული მბუგავი ალი
თვის მხრუკავ მასას უჩინარად მღვიმეში ფარავს,
მაგრამ, თუ ერთხელ ამოხეტქა უძლევის ძალით,
არ შეიძლება მოითოკოს, არა და არა.

და მეც დიდება, ოი, როგორ ძალიან მინდა,
შთამომავლობის სადიდებლად მიღელავს გული,
დე, ცეცხლის ფრთებით ვფრენდე, ვითარც ფენიქსი წმიდა
და მასთან ერთად დამეფერფლოს ამაყი სული.

რომ ფოქსივით და ჩათამივით ვიცოცხლო, მოგვადე,
გადავიტანდი ყოველნაირ ხიფათს და ურვას,
თვით სიკვდილათაც უკვდავების სფეროში მოხვდნენ,
მარავანდებლად იმათ საფლავს დიდება ხურავს.
ქაქუცავაძის
გინებლიროთქვა

ჰოდა, რად უნდა გავერიო მე მონებს მოდის,
რად ვეთაყვანო მათ ბელადებს, მათ წესს რად მივყვე,
რად გავიყრუო მე ყურები ზვიადთა ბოდვით,
რად გავუწიო მეგობრობა სულელებს, ბრიყვებს.

მე მიგემია სიყვარულის სიმწარეც, სიტკბოც,
წრფელ მეგობრობის თავიდანვე მჯეროდა, მასსოვს,
ჩემს ტრფიალებას ლამაზები უფრთხოდნენ თითქოს,
და ხანდახან სომ ძმადნაყიციც წარგვეკეთავს სასოს.

რაა სიმდიდრე, ერთ სააღმშვიც იქნება გაქრეს,
თუ მტერი დაგძლევს, ან თუ ბუდი დაგიგებს მახეს,
რაა ტიტული? იგი მაცთურ ბურანში გახვევს,
რა არის მოდა? მე ხომ მხოლოდ ვეძიებ სახელს.

ჩემი სულისთვის ცბიერება ჯერ უცხო გახლავთ,
ზეფერადება სინამდვილის არა მაქვს ჩვევად,
რად დავაყენო ვინმე ბრიყვი მე ჩემზე მაღლა,
სულელი არ ვარ, ავიტანო სხვის კუდში თრევა.

წარწერა ფილადელფელ თაჲის ქალაქად

ნუ გეშინია, არა ვარ ჩონჩხი,
არ ვარ უსულო, ნუ გეშინია.
იქნება ფიქრობ: მოვკვდი და მოვრჩი
ამ წუთისოფელს ცრუს და ჟინიანს?

ვიყავ ცოცხალი, მიყვარდა, ვსვამდი,
მოვკვდი, შენ მავსებ ახლა პირთამდე.
ნუ კრთი, ეგ ბაგე სიცოცხლეს მშატებს,
შენ შირჩვენისარ საფლავის მატლებს.

აბა, რით არ სჯობს მტვეანი ქარვის
საზიზღარ მატლებს, რით არ სჯობს, ნეტაე?
ჰა, თასად ვიქვეც უსულო ქალა
და დაგაწაფე ღმერთების ნეტარს.

იყო დრო, ტვინი ბრწყინავდა ლვინით,
ახლა ვაბრწყინო გონება სხვათა.
მოვა დრო, მიწად იქცევა ტვინი,
დე, ქალა იქვეც ნეტარის ზღვადა.

სვი, სანამ მოვა სხვა მოდგმა ანცი,
მაშინ შენც ჩემებრ გაგაქრობს ზენა.

ხომ შეიძლება მოვიღეს კაცი
და ამოგთხაროს მიწიდან შენაც.

ჩვენი საბრალო, საბრალო თავი... **ერევნული**
მათ ამა ქვეყნად რა ნახეს, **ნეტაზიბლირთეკა**
რომ იქაც მიწა უფართო შავი?
შესვი! შევექცეთ ცოცხლებთან **ნეტარს!**

ამ ტანჯულ თიხას

ამ ტანჯულ თიხას როცა ზამთრის სუსხი მოიცავს,
შეუმუსხრელი ჩემი სული სად გაფრინდება?
მას არც სიკვდილი უწერია და არც დარწმუნა,
მაგრამ ჰა, მიდის და აქ ტოვებს თავის ბნელ საკანს.
სხეულისაგან სამუდამოდ თავისუფალი
ამ ციურ გზებზე ყველა ცთომილს მოივლის ნეტავ,
თუ ამოავსებს სამყაროთა ურცევს სიმორცხეს
თვალისებრ, რაიც ყოველივეს ერთბაშად ხედავს?

ეს საუკუნო, უსასრულო, შეუწერელი,
ყოვლისმხილველი — უხილავი თავად გონება,
რაიც ყველაფერს გულს შეიკრებს და მოიგონებს,
ყოველს მისწვდება ქვეყანაზე თუ ცათა შინა,
გარდახულ დღეთა ბუნდოვან და მსუბუქ ნაკვალევს,
რომელსაც ხსოვნის იდუმალი ნიჭი ინახავს,
ფართო გახვლით შეისრუტავს, რომ შეიმეცნოს
ქმნადი და ქმნილი, ყოვლადი და ყოფილი წინათ.

ქვეყნიერების პირველქმნამდე არსებულ ქაოსს
და ცის დასაბამს განაოცარს იჭილაგს იგი
და შემდგომ ხულ სხვა, შორეული ცის დაბადებას
თვალს გააყოლებს უზრუნველი გამოქროლებით.

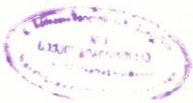
შეიცნობს იგი ყოფადის ფებს და სამყაროთა
 შექმნას და შემდეგ გარდაუვალ დაშლა-დაღუპვას,
 სანამ მზის დისკო მოელვარე ცთომილებითურთ,
 ჩაქრება თავის საუკუნო არსობის მიღწერა

**საბართველო
 ბიბლიოთეკა**

იმედის, შიშის, სიყვარულის და ზიზღის წიად
 ჰგეხს ეს სული — განწმედილი გულისთქმისაგან,
 წუთია მისთვის წელთა ბრუნვა და წელიწადი —
 საუკუნეთა მდინარება შეუწყვეტელი.
 შორს, შორს, უფრთებოდ, ყოვლის ზემოთ და ყოვლის
 მიღმა

გალაფრინდება მისი ფიქრი მარადეამული,
 რომელსაც ვველა და ყოველი ახსოვს, რომელსაც
 მხოლოდ სიკვდილის ბნელი არსი დაეწყვებია.

~~158~~
 731-852
 2

2. ჟორჯ გორდონ ბაირონი

საბართველოს
 ბიბლიოთეკა

უძინართა მზი

უძინართა მზეო! სვედიანო მთიებო,
მაგ ცრემლიან სხივთა შორს მიხდება ძიება.
არა, შენ არ ძალგვიძს მოერიო წყვედიადს,
რად მაგონებ იმ დროს, წარსული რომ ჰქვია.
შორს ციალებს იგიც, მზე გარდასულ დღეთა,
ბრწყინავს, კი არ მათბობს, სადღაც შორს, შორს ვხედავ,
ღამეული სხივით მწუხარებას უმზერს,
უნზერს, ვერას აკლებს და დამტირის გულზე.

ბალთაზარის ჩვენება

დიდი მეფე იჯდა ტახტზე,
სატრაპები ბლომად ახლდა
და მათ მდიდრულ ღრეობაზე
შუქთა კრთომა კრიდა თვალთა.

ცლიდნენ იელოვას გემთა, —
წარმართების ღვინით სავსეს, —
ხორხოცობდა ყველა ერთად,
სავსე-სავსეს ცლიდნენ თასებს.

და სად იყო და სად არა,
დიდ დარბაზში ხელი გაჩნდა
და წერდა და წერდა ჩქარა,
და ნაწერის კვალიც დარჩა.

ცალი ხელი ჩანდა მარტო,
და ვოცათ, ნიშნავს რასო,
სიტყვები რომ საუცბათოდ
გამოჰყავდა ასო-ასო.

შეკრთა მეფე, შეკრთა ისე,
შეცვალა სახის ფერი,

ვეწყდა ღზინი, სიხალისე,
ხელსწიფეთა შესაფერი.

გაწყრა მეფე — ქვეყნის თვალნი,
შემოკრბესო ბრძენი ყველნი,
და სიტყვები იღუმალი
ამოხსნანო უმკველად.

ეროვნული
გინტლირთეკა

ქურუმებმა ბევრი სცადეს
აზრი, ჭკუა და გონება,
მაგრამ განა ჩასწედნენ ამდენს,
განა ვყოთ შთაგონება.

სიბრძნით ცნობილ ბაბილონის
ბერიკაცთაც ჭკუა სცადეს,
მაგრამ მაინც მოსაწონი
ვერაფერი განაცხადეს.

ვერ გაუგეს ვერაფერი,
ვეღარც თავი, ვეღარც ბოლო,
ვერ ამოხსნეს ის ნაწერი,
საწყრის ოფლი ღვარეს მხოლოდ.

და მაშინ ტყვემ იღუმალი
სიტყვა ახსნა სწორად, მართლად,
დაუყენა ყველას თვალი,
დაიბურტყა სიბრძნის კალთა.

„ბალთაზარო, სახელმწიფო
შენი უკვე ქრება, კვდება,
სპარს-მიდიელთ ჯარი გიპყრობს,
სულთათანას გეუბნება.

შენი ტახტი, მეფე, ახლა,
უსარგებლო თიხად იქცა...“
ტყვემ რაცა თქვა, მალე ახლა,
განთიადმა დაამტკიცა.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სენაპერიზის დამარცხება

თითქოს ცხვრის ფარას დაეცაო შშიერი მგელი,
ისე ბრწყინავდა ოქრო-ვერცხლით აშურის შეფე,
რსე ელავდა მეომართა მახვილი მჭრელი,
როგორც ვარსკვლავი, გალილვის ზღვის, მეოცნებე.
როდესაც დამით მის ტალღებში დელუაა ნელი.

როგორც ფოთლების ამწვანება ზაფხულის დარში,
იქ გაშლილიყო მზის ჩასვლისას დროშები მათი.
და შემოდგომის ფოთლებივით ეყარა კარში,
როდესაც უკვე განთიადის რეკდა საათი —
ხმელი ფოთლები გაფანტული ეყარა ქარში.

სიკვდილის შეემა ანგელოსმა იდუმალებით
დაპბერა თვისი ჩუმი სუნთქვა სახეებს მტრისას.
იმზირებოდნენ მძინარეთა ცივი თვალები
და აღარ სცემდა ძველებურად მხნე გული მკედრისა,
უკანასკნელად რომ შეინძრა აკანკალებით.

იქ გდია რაში შერახტული, ოდესღაც სწრაფი:
ის ვერასოდეს დაეწევა მქროლავ ნიავებს,
და უსიცოცხლო ნესტოებთან მომდგარი ქაფი

ზღვის თეთრ ქაფივით გამწვანალ მიწას უღლოლიაგებს
ამაყ სიცოცხლის გაწყვეტილა უდროოდ ძაფი.

და იქვე ახლოს, სადაც მკვდარი გდია მერაბი,
მისი ამაყი მხედრის სახეც გაფითრებულა,
მდუმარ კარვებში აღარ ისმის აბჯართ ფღერანი,
დაფანგებულან სულ უკმობით და მიგდებულან
ომის საყვირი, მშვილდ-ისარი, დროშა ვერანი.

ეროვნული
მწიგნობრობა

აშურის ქვრივნი ქვითინებენ, რომ დანგრეულა
და მტვრად ქცეულა მძლე ბაალის დიდი ტაძარი,
რომ წარმართები მტრის მახვილით კი არ ძღვეულან
და არ გამხდარა კერპთა ძალა მხოლოდ ნაცარი,
არამედ უფლის უზუნაეს ნებით მსხვერეულა!

მდინარე ბაბილონის პირად ვისხადით
და ვტიროდით

ჩვენ ბაბილონის პირად დავსხედით
და ჩვენ ვტიროდით იმ ლამაზ დღეზე,
როცა მოვარდა მტერი თავზედი,
სალემის კარის აღება შეძლო
და უპატრონო ქალიშვილებმა
ტირილით მოთლი ქვეყანა შეძრეს.

ასე მწუხარედ ვჭკრეტდით მდინარეს,
(მდინარეს დარდი გულს არ აჩნდება),
შავმა ღრუბლებმა გადმოგვიარეს,
ბრძანეს, მემღერა მტრის გამარჯვება,
მაგრამ ვერ მნახოს მტერმა მდინარე,
ოუნდ ზედ ჩანგზევე მომჭრას მარჯვენა.

სალემ, ტირიფზე ჩანგი ჰკიდია,
სიმართლეს მღერის პირველ ყოვლისა,
შენი ანდერძი მტერზე დიდია,
ჩემი ხმაც არსად ჩანდა ყორნისად
და ვერც შევურევ ხმას დამპყრობლისას.

ჯუშთას ქალიშვილი

და თუ მე მსხვერპლად მითხოვა, მამა,
ჩემმა ქვეყანამ და თვითონ ცამა,
ჩემს გადახსნილ მკერდს ჩაეცი ხმალი,
მომახდევინე ეს წმიდა ვალი.

ბოლო ელება ჩემს დარდს და ურვას,
მთავ. აწ და მარად წყვედიადი გბურავს,
თუ საყვარულმა ხელეზმა დამკლეს,
ტკივილს არც ვიგრძნობ, ან ვიგრძნობ ნაკლებ.

ხევა არაფერი შენი არ მინდა,
გჯეროდეს, მამა, წმიდა ვარ, წმიდა,
და მინდა შენი კურთხევა მანამ,
ვიდრე სისხლისგან დამცლიდეს დანა.

საღუმის ქალწულთ ცრემლები ადნობთ,
ნულარ შევდრკებით ჩვენ ორნი ამ დროს.
ვიხსენ ქვეყანა — სამეფო შენი,
თავისუფლება — ჰა, ჩემი ძღვენი.

შენგან ბოძებულ სისხლს როცა დავღვრი
და გაფრინდება სიცოცხლე ლალი,
იმ სიამაყით ვიდოდე მთვრალი,
რომ მე ღიმილით დავხუკე თვალი.

ოდა შრანგულიდან

I

ვატერლო! წვევლას არ გითვლით, არა,
თუმცა შენს ველზე სისხლი დაღვარა
თავისუფლებამ, მაგრამ სრულიად
იმ სისხლს ამოდ არ ჩაუვლია.
ჭრილობებს მოსჩქეფს თქრიალით მეგრდში,
ვით ამომსყდარი ზღვიდან გრიგალი
და მალლა პაერს შეარყეეს ძლიერ,
რომ შეუერთდეს ლაბედოიერს.
რომ მეგდარ სხეულში ჩქროლვით უვლიდეს
მამაცთა შორის მამაცს უდიდესს.
გავს ცად აჭრილი ეს სისხლი ვულკანს,
რომ დაუბრუნდეს მიწასვე უკან.
და, როს იქცევა უდიდეს ღრუბლად,
საშინელ მესად გასკდება უცბად.
ამგვარი მესი ქვეყნად ნამდვილად
ჯერ არასოდეს არ გავარდნილა.
არვის ეჭნება ელვა ნახული,
ასე ბრწყინვალე, ასე ზღაპრული.
იგი კუდიან ვარსკვლავის მსგავსად
ღრუბლიდან ზეცას გაგვკვრის ნავსად,

მიწას აწვიმებს ცეცხლის აღმასებმა
და მდინარეებს სისხლით აავესებს.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

11

ნაპოლეონი აქ დაცემულა,
მაგრამ მტრის ხელით როდი ძლეულა
ვატერლოს ველზე. როდი უწყოდა
მარცხი რა იყო, სანამ უძლოდა
თავისუფალ ხალხს გმირული ბრძოლით,
მაშინ არ ჰყავდა ამქვეყნად ტოლი.
მას ფრანგი ხალხის სწრაფვა ესმოდა,
სანამ არ იქცა თვითონ დესპოტად
და არ გაცვალა, მტრების მსახურელი,
მეფის გვირგვინზე გმირის სახელი.
მაშინ დაემხო, როგორც ყოველი
ეცემა ხალხის დამამხობელი.

111

შენ, მბრძანებლო ბევრი ქვეყნისა,
სამშობლოს მიწაც კი არ გელირსა.
გერჩია ფრანგ ხალხს ომში ბოლომდის
მტრის წინააღმდეგ რომ გაძლოლოდი.
ოღონდ დიდების ყალბი ფიტული
არ შეგეძინა მეფის ტიტული,
ერთი მოკვდავი მეფის სახელი —
შენთვის პატარა და საძრახველი.
შენ არც ფიქრობდი მეფობას, ალბათ,
როცა ცხენდაცხენ მიჰქროდი სწრაფად

27

მტრის ლაშქრისაკენ ძლევამოსილი
 და ჩაჩქნებს ლეწდი ხმალამოწვდილი.
 მაშინ ბრძოლაში იყავ მედგარი,
 ვით შლეგი ტალღა ყალყზე მტრისა.

ქვეყნული
 მსახურისათვის

და არ გახსოვდა ბედი შავბედი,
 რომ გიმზადებდა იქვე მახლობლად
 შენივე მონის ხელით დამსობას.
 ვით ტალღებს მთვარე და ვარსკვლავთგუნდი,
 ერთდროს უძლოდა ჯარს შენი ქუდი,
 ეგ თეთრფრთიანი ქუდი ქათქათა,
 ვით გზის გამკვლევი ბნელში ლაშქართა.
 მას შეპყურებდა მებრძოლი შორით,
 კვამლი ბურავდა თუ წვიმის თქორი
 და, თუ თეთრი ფრთა კვლავ წინ მიჰქროდა,
 მებრძოლიც სულ წინ ქროლვას ფიქრობდა,
 წინ მიიწვედნენ თავგამეტებით,
 სასტიკ ბრძოლაში მტერზე კვეთებით.
 მიუხაროდათ ცეცხლში, ვით ლხინში,
 და არ იცოდნენ სიკვდილის შიში.
 ხმლის ელვაში და დროშების ტყეში
 თუმც ირგვლივ იყო ტყვიების თქეში,
 მათ იფარავდა რაღაც განგებით
 არწივიანი დროშა ფრანგების
 (ძირს ვინ დახრიდა იმ დროშას მაშინ,
 სულ წინ მიმავალს დიდების მარშით,
 იმ არწივის ფრთებს ძირს ვინ დახრიდა,
 მტერს რომ შიშის ზარს სცემდა მალლიდან)
 სადაც მტრის ძალას სტეხავდნენ ძალით,
 იქ მიურატის ბრუნავდა ხმალი.
 ისიც დაეცა თვალდახუჭული,
 აღარ იქუხებს ხმალჩაბღუჯული.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

თაღები იქცნენ ლოდების გროვად,
მტერს ზეიმი აქვს, საფრანგეთს —
და მის მოთქმაში, ვით ნისლში სხივი,
თავისუფლების იმუდი ღვივის,
ხმალს თვით აიღებს თავისუფლება
და თალხით აღარ დაიღრუბლება.
საფრანგეთისთვის ხსნა სადმე თუა,
ეს არის, ფრანგმა ისწავლა ჭკუა!
ძვირად დაუჯდა მას გაკვეთილი,
გმინავს დაჭრილი და დაფლუთილი.
ერთგვარად გლეჯდნენ მას გამეტებით
ნაპოლეონი და კაპეტები.
სამართალს უნდა დაეყრდნოს იგი,
რომ დაამყაროს წესი და რიგი.
თავისუფლების მოთხოვნილება
თვით ღვთისგანა აქვს ყველა ქმნილებას.
თუმც ბოროტება მას ებრძვის მუდამ
და ყველგან მისი მოსპობა უნდა.
სურს გადაპსუროს ცოდვილი ხელით
სამყაროს ნგრევის ღრუბელი ბნელი;
რომ ხალხთა სისხლის ვრცელ ზღვას მძვინვარეს
ემატოს კვლავაც სისხლის მდინარე.
მაგრამ კაცთმოდგმის გულს და გონებას
ქვეყნად რა ძალა გაუტოლდება?!
თუ ორივე ერთი ფიქრით აღდგება,
რა ძალა დასძლევს მას, რა განგება?!
ხმლის დრო წავიდა, ამ დღემდე მისულს,
კაცს მოკლავ, მაგრამ ვერ მოკლავ მის სულს.
რომ არ კყოლია, ახლა იმდენი
თავისუფლებას ჰყავს მემკვიდრენი.
თვით დაამკვიდრებს ხალხი სამართალს,

თავისუფლების დროის აღმართავს
და გაბრწყინდება ვით სასწაული.

მაშინ მტარვალებს ძრწოლა დაუკლავს
ძირს დაინთხევა მტარვალთა მწვენი
მათი განკითხვის დადგება უნი.

დასრულდა შენი სიცოცხლის გზა...

დასრულდა შენი სიცოცხლის გზა, ახლა იწყება
გზა დიდებისა, სულ იცოცხლებს შენი სახელი,
დიდება შენი, ქება შენი, აღარ მიწყდება
და სულ იბრწყინებს შენი ხმალი მტრების მსახურელი.
საშობლომ გმირად გალიარა შვილი რჩეული
ცხარე ბრძოლებში განარჯვებს მუდამ ჩვეული.

თავისუფლება მოგვიტანე, სისხლი რომ წვიმდა,
დაეცი, ძლიერ მტერს ეკვეთე თავგამეტებით,
სისხლი, რომელიც შენ დაგდინდა, ის სისხლი წმიდა
ნებას არ გვაძლევს მოგაყართ გულზე ბელტები.
ის შენი სისხლი ჩვენს ძარღვებში ჩქეფს ახლა, რადგან
კეთილშობილი სული შენი ჩვენს სულში ჩადგა.

შენი სახელი ბრძოლის ველზე კვლავ გაგვიძღვება,
მტერს თავზარს დასცემს, გაუსკდებათ შიშისგან გული,
ძალას შეგვმატებს სიმამაჟის შენის დიდება,
უნშვენიერეს ჭალწულთაგან სიმღერად თქმული.
ჩრდილს მიაყენებს შენს დიდებას ცრემლი და მოთქმა,
არ დაგიტირებს ამიტომაც შენ შენი მოდგმა.

მშვიდობით

მშვიდობით! თუკი მხურვალე ლოცვა,
ლოცვა სხვათათვის, შიღწევს ღრუბლებს,
არ დააბრკოლებს ცის გარემოცვა
და ჩემი ლოცვაც ცას დაიუფლებს.
ამაო არის ცრუმღები, ოხვრა
და სულს, დაბინდულს უამინდობით,
შეტს უტყვის, ვიდრე ტირილით მოღლა
ეს ორი სიტყვა: იყავ მშვიდობით!

სდუმან ბაგენი, თვალნი მშრალობენ,
ტკივილნი შიძიმე და შემპარავნი
სულში მწუხარედ იდუმალობენ —
მათ დაამშვიდებს აწ ველარავინ.
მათრთოლებს ისევ ჯანყი ფარული
გულში გრძნობათა ჩუმი რიდობით.
ამაო იყო ის სიყვარულიც —
იყავ მშვიდობით, იყავ მშვიდობით!

ნუ მომაგონებ, ნუ მომაგონებ

ნუ მომაგონებ, ნუ მომაგონებ, ძვირფასო ჩემო,
გარდასულ დღეებს, მაგ შინდისფერი ტუჩების გენოს.
მაშინ ეს გული გეკუთვნოდა მთლიანად შენა.
დღეებს, რომელთა დაფიწყებას ამაოდ ვჩემობ
სანამდე უამი ჩვენს სიციცხლეს დაადგამს ჩეროს,
სანამ ვართ, გვწყალობს სანამდე შენა.

შევძლებ კი განა დაფიწყებას? — ვიგონებ, ვთბები:
ხელთ მქონდა შენი ოქროსფერი, ლივლივა თმები.
რად, რად გიცემდა ეგრე მძლავრად მთრთოლვარე გული.
ოჰ, შენი მკერდი, უსასრულო ლოდინი, თმენა,
თვალნი — ელვარე ვარსკვლავების ზედიზედ ცვენა,
ბაგე? ჰო, ბაგე, სიამე და სიციცხლე სრული.

რა უნჯად. ჩემად მეყრდნობოდი მღელვარე მკერდთან,
რატომ მინაშერდი აგრეურიგად, თავბრუს რად მსვევდი.
ეზრძოდა თითქოს, მოკრძალება ეზრძოდა კნება.
ოჰ, სულს ჩემო, რა, რა გსურდა, რა უნდა გეოქვა,
როს ბაგე ბაგეს შევაწებეთ, მკერდი—მკერდს მფეთქაგს.
და დაგვწევა კოცნამ, თავს ვიკლავდით საკუთარ ზეზით.

მერე შენ თვალებს მილულავდი, მაგ ჭკვიან თვალებს.
მეტონა, ჩრდილი ეცემოდა მეწამულ მთვარეს,

ჩრდილი წამწამთა, ყორნისფერი ისრების ჯარი,
 თოვლისფერ შუბლზე გადივლიდა შუქი რამ შერთალი,
 და, თუ მომკლავდა, ვე მომკლავდა, ძვირფასო, შარემ,
 ყორნის წამწამზე რომ დაგერხა პატარა-მეწამლედი
 გიგლეჩიოთეკა

წუხელ მეზმანა... სანეტარო იმა ზმანებას
 ვარქვა ნუგეში, სანატრელო, არ მეზარება.
 ისევ გიყვარდი, ისევ რეკდნენ დიდი ზარები,
 მეც შენს სიყვარულს თბილი გულით დავატარებდი.
 წუხელ მეზმანა საოცარი იგი ზმანება
 და ის წუთები ღირდა ნამდვილ გამოდარებად.

ჰოდა, ნუ მეტყვი, ნუ მაგონებ, ძვირფასო ჩემო,
 იმ ნეტარ წუთებს ახლა ადგას წარსულის ჩერო,
 მაგრამ კვლავ ძალუძთ, რომ აგვანთონ, აგვაბრიალონ,
 ვერძე მთლად ფერფლად ვიქცეოდეთ, მთლად ფერფლად
 ჩვენა,

ხავსიან ლოდად, ან მომაკვდავ ფოთლების ცვენად,
 რაიცა გვამცნობს: აწ აღარ ხართ, მორჩა იარაც.

რად მოგაგონო

რად მოგაგონო, თუ რა დრო იყო,
მას დავიწყებას მისცემდი განა,
ცამ მოწყალება ჩვენთვის მოიღო —
და სიყვარულის დაგვიდგა ხანა.

მაგრამ მას შერე, რაც აღიარე,
რომ შენც ჩემსავეთ გბუგავდა ტრფობა,
დღეთა სიმრავლე გავლიე მწარე,
თუმც შენი გული ამას არ გრძნობდა.

მაინც აღარც მე, აღარც შენ გითქვამს,
ვგ ჩვენი ტრფობა გახდაო რატომ
ისე ხანმოკლე — კოცნაა ვითარც,
მაგრამ ხანმოკლე შენს გულში მარტო.

და შენუგეშა მე ახლა ერთობ,
და დამიარა საამო სითბომ,
რომ ჩამწურჩულე ისე, ვით ერთ დროს,
ისევე მახსოვსო წარსული სიტკბო.

ღვთაებავ ჩემო! მკარნახობს გრძნობა,
არ გეყვარები ამიერ, არა,

მაგრამ, რომ გახსოვს ის ჩვენი ბრძოლა,
ჩემდა ნუგეშად ვბეჭდიც კმარა.

ბედმა ამიერ რაც უნდა მტყუპნი
არ მაჭვს მიზეზი სულტრბეჭდნი
რაცა ხარ, ანდა რაც უნდა იყო,
ერთ დროს ხომ მაინც იყავი ჩემი.

ის მიდის სიტურფით სავსე

ის მიდის. მიდის სიტურფით სავსე
ულრუბლო ცის და ვარსკვლავთა მსგავსი.
თუ აქვს რამ კარგი ნათელს და ბნელსა
უკრთის სახეზე, თვალთაგან კვესავეს.
მაგრამ როდი ჰგავს მნათობს თაკარას,
უფრო ნაზია, უფრო პატარა.

რომ ჩრდილი შეტი, რომ სხივი მცირე,
მშვენება იგი გახდება მწირი.
მშვენება მისთა ყორნისფერ თმათა,
რაიც ანაშებს კვლავ ერთი ათად.
ოჰ, უამესი ფიქრები მისი —
იყო და არის დიდების ღირსი.

აი, ეს შუბლი, ბაგეთა შინდი
მეტყველი მრავლის და მაინც მშვიდი.
ღიმილი, ათას ფერად რომ მოჩანს,
კვლავ რომ მაგონებს გარდასულ დრო-ვამს,
გონებას მისას, მშვიდსა და დიადს,
და მისი გულის უმანკო ტრფიალს.

მიტირებ, როცა აღარ ვიქნები?

მიტირებ, როცა აღარ ვიქნები?
ძვირფასო ლედი, მარტვი თავიდან;
თუ ტკივილს გგვრიან შენი სიტყვები,
ნუ მეტყვი, შენი წყენა არ მინდა.
ვარ დარდიანი, იმედგამჭრალი,
გულში ცივდება სისხლი წვეთებად.
როცა მოგვდები, ჩემი საფლავი
მარტოდუნ შენგან დაიცრემლება.
ასე მგონია, მკრთალად ინთება
სიმშვიდე ტანჯვის მრუმე ღრუბლებში,
და მწუხარება ერთ ხანს მიქრება,
რადგან თან მახლავს შენი ნუგეში.
ოჰ, მისთვის გცეივა ცრემლთა ღვარები,
ვისაც ტირილი არ შეუძლია,
ლედი, ორმაგად ხარ საყვარელი
მისთვის, ვინც ცრემლთა ღვრაში ძუნწია.
სითბო, ალერსი შენ მითავაზე,
შენ მაზიარე გრძნობებს მადლიანს,
აღარ ატყვევებს დღეს სილამაზე
მოკვდავად შობილ მწირ ადამიანს.

შიტირებ, როცა აღარ ვიქნები?
ბვირფასო ლედი, მარქვი თავიდან.
თუ ტკივილს გგვრიან შენი სიტყვები,
ნუ იტყვი, შენი წყენა არ მინდა.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჩაილ-კაროლდის დამოუკიდებლობა

1.

მშვიდობა შენდა! მშობელი მხარე
ლურჯ წყლების მიღმა ინთქმება სადღაც,
ქარი და ტალღა ქვითინებს მწარედ
და თოლიები წივიან მაღლა.
კვალდაკვალ მივდევთ ჩამავალ მზეს და
მივეგებებით სიღრმეს ზღვებისა,
მშვიდობა მზეს და მშვიდობა შენდა,
მშობელო მიწავ, დამე ნებისა.

2.

მაღე გაჩნდება ნათელი მზისი,
აეღუარდება დიადი დილა,
სხვის ზღვებს და ველებს ვნახავ ხალისით,
საკუთარისას გავურბი ხილვას.
ჩაფაქრე კერა და ბედს მივენდე,
დავუთმე სახლი თქემს და ცივ ქართა,
ბალახბულახი ეხვევა კედლებს
და ჩემი ძაღლი ყმუის ჭიშკართან.

მომიახლოვდი, ჩემო ფარეშო,
მითხარი, რატომ ოხრავ და ტირი,
იქნებ გაშინებს ზვირთთა თარეში
ან დაბჩენილი გრიგალის პირი.
შეიშრე ცრემლი, გაექვც დარდებს,
თუნდ მიეხეთქოს ტალღაზე ტალღა,
თვით შავარდენიც ვერ ინავარდებს
ამ ჩვენ უმტკიცეს ზომალდზე ლაღად.

-- დე, იბობოქროს ზღვამაც და ქარმაც,
როდი მაშინებს ტალღა და ქარი,
სულ სხვა რამეა, სერ ჩაილდ, რამაც
ეს ჩემი სული დაღარა ბზარით.
დავტოვე მამა, დავტოვე დედა,
და მისი ცრემლი ალბათ ზღვას ერთვის
და სხვა ვინა მყავს ამქვეყნად მწედა,
გარდა შენ ერთის და მაღალ ღმერთის.

მამამ მხურვალედ გზა დამილოცა,
თუმც განშორების დარდებს არ ისევს,
დედა კი ცრემლებს ვერ წარიხოცავს,
ვიდრე შინ მოსულს მნახავდეს ისევ...
— ო. გეყო, გეყო, ცრემლები კრული,
თუმც წრფელი ცრემლით გვსება თვალი,
მეც რომ მქონოდა შენებრი გული,
არ უნდა იყოს ეს თვალი მშრალი.

ფარემო ჩემო, რად მიგდის **ქარიშხლის**
 რად აგიტანა შიშმა და **ჭრუჭრილობა**
 იქნებ გაშინებს ვერაფე მტერი,
 ან მოვარდნილი ქარიშხლის ქროლა?
 — არ ვარ, სერ ჩაილდ, ასეთი სუსტი,
 ხულ არ მადარდებს სიკვდილი ავი,
 მაგრამ მეუღლე ჩემს მოხვლას უცდის,
 დღედაღამ ფიქრით უსკდება თავი.

ჩემი ოჯახი თქვენს ახლო სახლობს,
 ტბის შორიახლო და როცა ბავშვი
 ისურვებს, „მამა“ რომ დამიძახოს,
 პასუხად ცოლმა რა უთხრას მაშინ?
 — ფარემო ჩემო, თ კმარა, კმარა,
 მე შენს გულის დარღვს ვუპყრობი ფრთხილად,
 მაგრამ უზრუნველ გრძნობის ამარა
 უცხო მხარეში სიცილით მივალ.

ვინღა მიენდოს ყალბ ცრემლს და ოხვრას
 მეუღლის, ანდა სხვა ვინმე ქალის,
 სხვას შეიტკბობს და მიგაგდებს ოხრად,
 რომ ცრემლმა აღარ ატყინოს თვალი.
 არაუფთარი საფრთხე არ მაკრთობს
 და არ მივტირი სიამის წამებს,
 დარდით ის მავსებს, ისეთს არას ვთმობ,
 ობოლ ცრემლადაც მიღირდეს რამე.

და ახლა ქვეყნად მართო ვარ, მართო,
 მივეყურავ ზღვა-ზღვა და შორეთს მივალ,
 ქოდა, სხვათათვის ვიკენფსო რატომ,
 ჩენთვის გული რომ არავის ტკივა,
 ვინ იცის, ძაღლმა იჯავროს ვითომ,
 ვიდრე მიუგდებს ლუკმას სხვა ვინმე
 და უცხოთ დამგლიჯოს თვითონ,
 დიდი ხნის მერე რომ ჩავალ შინ მე.

ეროვნული
 ბიბლიოთეკა

ჭირს და ლხინს შენთან რომ ვიზიარებ,
 ხომალდო ჩემო, წინ გასწი ჩქარა,
 რა ქვეყნადაც გსურს, იქ ჩამიყვანე,
 ოღონდ ჩემსაში — არა და არა!
 სალამი ტალღას ცისფერთვალეებას,
 და როს დაგტოვებთ, ზვირთნო ზღვებისა,
 ოქვენ, უდაბნონო, მოგესალმებით,
 სამშობლოვ ჩემო, ღამე ნებისა.

სტანსაზი ლედის (ქ-ნ მასტერსს)
ინგლისიდან გამგზავრებისას

აჰა, გადაწყდა — ზვირთების ცემით
სპეტაკ აფრებს შლის ხოშაღდი ჩემი
და ავარდნილი ანძაზე მალლა
ტალღას სიმღერით ეზვევა ტალღა.
მე სამშობლოდან შორს ვილტვი, რადგან
ვერ შევიყვარებ სხვას, ურთის გარდა.

კვლავაც რომ ვიყო, რაც ვიყავ წინათ,
კვლავაც რომ მქონდეს მის გულში ბინა,
კვლავაც რომ შევძლო მას ვანდო თავი,
ვინც მაგრძნობინა კარგი თუ ავი,
არ ვეძიებდი სხვა მხარეს, რადგან
ვერ შევიყვარებ სხვას, ურთის გარდა.

დიდი ხანია ის თვალი ვნახე,
ურთის ნახვით რომ დამიგო მახე,
და ბევრიც ვცაღე, მოწმეა ღმერთი,
რომ მასზე აღარ მეფიქრა მეტი
და მაინც ვტოვებ ალბიონს, რადგან
ვერ შევიყვარებ სხვას, ურთის გარდა.

როგორც ფრინველი, შთენილი მარტო,
გულდათუთქული მეგობარს ნატრობს,
შეც ვაპყრობ ირგვლივ ამაო მწერას,
თუმც ღიმილს მაინც ვერ ვპოვებ, ვერა
ხალხის ბრბოშიაც მარტო ვარ, რადგან
ვერ შევიყვარებ სხვას, ერთის გარდა.

ქრისტეშული
ისტორიული

ბობოქარი ზღვა გავცურო უნდა,
კადავიკარგო შორეთში თუნდა,
უნდა გავეძეცე იმ მაცთურ სახეს,
ვისზე ფიქრებმაც ეგ გული დახრეს,
თუმც ვერ განვკურნავ სნეულ სულს, რადგან
ვერ შევიყვარებ სხვას, ერთის გარდა.

უკანასკნელი ბოგანოც, მჯერა,
სტუმართმოყვარეს მონახავს კერას
და მეგობრობა, გვიან თუ ადრე,
მას განუქარვებს ჭმუნვას და დარდებს,
მე კი მეგობარს ვერ ვპოვებ, რადგან
ვერ შევიყვარებ სხვას, ერთის გარდა.

მივალ და მაინც არსად არ ველი,
ჩემგამო ვინმეს დადინდეს ცრემლი,
არ მეგულება ისეთი გული,
ჩემი გულისთვის დააჩნდეს წყლული,
არც შენი — თუმც შენ მაქციე დარდად
და არვინ მიყვარს, შენ ერთის გარდა.

რომ წარმოუდგეს წარსული ჩვენი —
სიტყბოების და სიამის მჩენი,
გადაიყოლოს სხვა იქნებ დარდმა
ვაგლახ, მე კი რას დამაკლებს დარტყმა,
კვლავ ფეთქავს გული, დარდით არ დადნა
და არვინ უყვარს მას, ერთის გარდა.

ვინცაა, ვინაც ესოდენ მიყვარს,
რისთვის გაიგოს ყოველმა ბრიყვმა?
და ჩვენი ტრფობის რად ჩაქრა ალი,
შენც იცი და მეც, — მეც მიჭრის თვალს,
და სხვა ვინ ნახე, ან ნახავ **მეტიწიწი**
არვინ უყვარდეს სხვა, ერთის **გარდა** **მეტიწიწი**

სხვათა ბორკილიც არ ვცადე განა,
თითქმის შენსავით წარმტაცთა თანა,
თუმცა მერე რა, რაც უნდა ვცადო,
გასაოცარი რაღაცა ჯადო
ღრმად დაჭრილ ჩემს გულს უფრორე დადრავს,
რომ არ უყვარდეს ვინმე, შენს გარდა.

ო, ერთხელ კიდევ მეხილე ნეტავ,
რომ სამუდამო „მშვიდობით“ მეთქვა,
რადგან კვლავ არ მსურს იდარდო მასზე,
ვინაც უმიზნოდ ყიალობს ზღვაზე,
თუმცა, სადაც ვარ, ან ჩავალ სადაც,
ვის შევიყვარებ, შენ ერთის გარდა.

მშვიდობით

ვაგლახ, ზიარნი სიყვარულის რამ გამოსცვალა!
 ტყუარტუბა ავი ენას შამშა მისწამლა;
 ურთულუნაა მკვიდრი მხოლოდ ზესამყარისი;
 ყოფნა ვეალს ჭეაეს, სიკაბუეე—ამაოებას;
 და ის ენები, რათა ერისხით უსაფარლესი,
 სიციქესავით გეობრუეენ კევა-გონებას.

მავრამ არასდროს არ უხალავს ერთი შუორეს,
 გულში ტკივილი რომ არ ჰქონდეს დარღად შუკრალით,
 ნაჭრილობვეე ამორებდა, ყოფდა მგეობრებს,
 ისევე, როგორც კლდე შუაზე გადაჭებილი,
 ახლა მათ შორას ამოოქრდა ზღვის აგონია,
 მავრამ არც სიუტეს, არც სუნებსა და მებთა დიდებს
 არ შეუძლია მიღად წამალის (ანუ მგონია)
 ის, რაც ადრევე აღიქვდა წარსულ განცდებად.

კოლრიჯი „ქრისტაბელი“

მშვიდობით! და თუ სამარადისოდ,
 მაშინ მშვიდობით აწ და მარადის,
 შენ პატიებაც რომ არ მალირსო,
 გულით არ გიმტრობ შავ სამარემდის.
 ჩემს აჯანყებულ მკერდს გადაგიშლი,
 რომელსეც ბევრჯერ თავი გღებია,
 ნეტავი იმ დროს, როცა ქალიშვილს

სალათას ძილით ჩაგძინებია.
 თუ ჩამომხედავ მკერდში, თვალნათლივ
 ჩემს ფიქრებს, განცდებს ნასაკრებელს
 მამინ მიხედვით, რა უსამართლოდ
 შეგძულებივარ მთელის არსებობის.
 ქვეყნიერება თუმცა გაქეზებს
 ჩემს წინააღმდეგ და ელიშება,
 ნაგები სხვისი ხვედრის ნანგრევზე
 ბედნიერება რად ელირება.
 გამანადგურა ბევრმა შეცდომამ,
 მაგრამ სხვა მკლავი ვერსად ვიპოვე,
 გარდა იმისა, რომ მუხვეოდა
 და ძალუძს უღვთოდ დამჭრას თვითონვე.
 ნუ გაიწბილებ თავს სასაცილოდ,
 ცეცხლი ნელი-ნელ ჩაქრეს იქნება,
 მაგრამ, გულს გული რომ დააცილო
 ასე ერთბაშად არ შეიძლება.
 თუმც შენი გული ცოცხლობს ისევე,
 ჩემიც სულდგმულობს, სისხლით იცლება,
 უკვდავი ფიქრნი ტკივილს გვისევენ
 და ვგრძნობთ — შეხვედრა არ გვეღირსება.
 მიცვალებულთან მოთქმა-ქვითინზე
 ღრმა და მწუხარე ფიქრი გვამძიმებს,
 ვცოცხლობთ ორივე, მაგრამ დილის მზე
 ობოლ საწოლზე გამოგვაღვიძებს.
 როცა მოიმკი ნუგეშს ნაყოფად
 და ჩვენი ბავშვი სიტყვებს მიხედება,
 ასწავლე სიტყვა „მამა“ წარმოთქვას,
 მამა, რომელიც შვილს ვერ მიხედავს.
 ფაფუკ ხელებით ჩაგვხუტება,
 ჩვილი ტურებით ბავშვი გაკოცებს,
 იფიქრე მასზე, ვისი კურთხევაც
 თან გღვევს, ვინც ერთ დროს წრფელად დალოცე.

ერისული
ბიბლიოთეკა

თუ დამემგვანა სახის ნაკვთებით
ბავშვი მე — დასჯილს შეუცოდებლად,
ჩემთვის ერთგულად შთენილ განცდებში
გული ზომ ოდნავ შეგითრთოლდება.
ყველა სიგიჟე სხვამ ვინ გამოიგოს,
ყველა იმედი ნაცრად გამეცრა,
მაინც თან მოგდევს, გზა რომ გაიგნოს,
ყველა რწმენა და გრძნობა დამემსხვრა.
ხელი ამაღო სიამაყემაც,
და მორჩილივით შენს წინ დაეცა
და სულიც მალე შენს გზას გაჰყვება.
რაც მოხდა, მოხდა — ფუჭი სიტყვები,
მით უფრო ჩემი, ჟღერს უღდეურად,
არ ნებდებიან აღვირს ფიქრები,
გზას იკაფავენ ჩვენს უნებურად.
მწვინდობით! ასე გაცილებული
ყოველ სიკეთეს, ასე გოდებით
ჩამქრალ-ჩამწვარი, გაწბილებული
ამაზე შეტად აღარ მოკვდები.

ი ნ ე ზ ა ს

ნუ მოგგვრის ღიმილს ჩემი მოწყენა,
ვერ შევაგებებ პასუხად ღიმილს,
და ღმერთმაც ნუ ქნას, აცრემლდუ შენაც
და ჩემებრ თავი ჩაქინდრო მძიმედ.

ნუ შეკითხები დარდი რად მნისლავს,
რად ვკლავ ჭაბუკურ სიხარულს ბოლმით,
და ნუ ვძიებ მიზეზებს მისას,
რაც ლოდად მაწვეს მოთენთილს, მიღლილს.

არც სიყვარული, არც სიძულვილი,
და არც პატივის შელახვის შიში
არა მკარნახობს გავხდუ ლტოლვილი
და გავიმრავლო ვაი და ვიში.

მე მბუგავს სევდა, რომელიც ჩნდება
ყოვლისგან, რასაც ვისმენ და ვხედავ,
არ მგვრის სიამეს თვითონ მშვენებაც
და შენი მზერაც არ მიჭრობს სევდას.

ვით ლეგენდარულ ებრაელს თურმე
აყიალებდა ბედი წყველი,

საიქოსაც ვპყვით შევფურებ,
ქვეყნად სიამეს არაჩვეული.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვით გავიმტყვი საკუთარ თავს მე,
შორ ქვეყნებისკენ თუმც მარად მივხედავ,
ფეხდაფეხ მდევს და სამსალას მასმევს
დემონი ჩემი — შავბნელი ფიქრი.

რაც მე მძულს, სხვა მით სიხარულს იხვეს,
სიამის წყარო მისი ის არი,
დარჩენილიყოს ბურანში ისევ,
აცილებოდეს ტმუნვის ისარი.

მე კი სულ უნდა ვიხეტიალო
ქვეყნიდან ქვეყნად უკიდუგანოდ,
და რითაც ნწყველი, ბედო ტიალო,
ყველაზე ძლიერ არ ვიგრძენ განა?

— უფრო რა ვიგრძენ? — ნუ ცდილობ ახსნა,
ნუ მკითხავ, მარტო ეს მინდა გთხოვო,
ნუ გინდა ჩემი გული გადახსნა
და ჯოჯოხეთის ტრიალი კბოვო.

თ ი რ ზ ა ს

ერთს კიდევ მწარედ გავიბრძოლებ და ის ფარული გაქრეს ტკივილი, რომ დამწყვეტეს გულის კუნთები, გულს აღმოხდება შენზე ოხვრა და სიყვარული და მერე ისევ სხვა ცხოვრებას დავუბრუნდები. მე საქმოსნური ეს ცხოვრება მძულდა თავიდან, თითქოს მარტო ვარ განდეგილი, ირგვლივ ბნელოდეს, თუ ყველა ჩემი სიხარული საფლავს ჩავიდა, უფრო უარეს მწუხარებას რას მოველოდე?

მოიტათ ღვინო! მინდა ლხინი და დროსტარება, კაცი ხელმარტო ცხოვრებისთვის ხომ არ შობილა? გავიწიაროთ ერთად ლხინი და ნეტარება, მწუხარება კი ჩემში დარჩეს გულჩათხრობილად. როგორ გავუძლო მე უშენოდ ამ სიმარტოვეს? იმ სიყვარულის ძვირფას დღეებს აღარ მოველი, წახველ, მოშორდი ამ ქვეყანას და მიმატოვე, არარად იქვეც და არარად იქცა ყოველი.

ამაოდ! ღირა ისე ლაღად ვეღარ იფლერებს, დაღვრემილ გულს ვერ გამინათებს მწარე ღიმილი, ვერ შთამაგონებს ნეტარებას, უშხს და სიმღერებს ვარდი საფლავზე ამოსული, ვით სიმძიმელი. ხანდახან თანამეინახე წრეს თუ მეგობარს

მხიარულ თასით შეუძლია დარდი გაფანტოს,
თუმცა სიამე ფანტავს გულის უგუნებობას,
სული კი... სულის მარტობა ვიღას გაუანდო?

ეროვნული

მასსოვს მრავალჯერ ღამე წყნარი, ღამე საამბიბლიტიკა
გულს მარტობა, უშენობა არ მიძიმებდა,
რადგან მეგონა: მაშინ ის ცა, დაუსაბამო,
შენს ჭკვიან თვალებს ვარსკვლავებით დასციმციმებდა.
მრავალჯერ, როცა უგეოსის ტალღებს მშფოთვარეს
შუალამისას მივარღვევდი ნავის ამარა,
წშირად ვფიქრობდი: ალბათ თირზა უმზერს ამ მთვარეს,
ვაა, მთვარე თურმე დასცქეროდა მის ბნელ სამარეს.

მაშინ, როდესაც მოცახცახე ჩემი სხეული
ციებ-ცხელებით შეპყრობილი ცეცხლში იბრძოდა,
ტანჯვას ვიტანდი, ვნუგეშობდი დარდით სნეული,
რომ ჩემს ტკივილებს თირზა მაინც ვეღარ ეგრძნობდა.
აწ მიხრწნილ მონას რომც აჩუქო თავისუფლება,
ნეტავ, რა უნდა დაუმაღლო ასეთ მოწყალეს?
და მეც სიცოცხლე მხოლოდ მაშინ მომცა ბუნებამ,
როდესაც თირზა აღარ არის უკვე ცოცხალი.

მე მისი გული მპირდებოდა ბედნიერებას,
მარად უკვდავი სიყვარულის ეშხით ვნებული,
და მახარებდა, მაცვარებდა ქვეყნიერებას,
ახლა ეს გული სამუდამოდ დადუმებულა.
ოჰ, ჩემი გულიც მასთან ერთად დუმდეს ნეტავი,
ტრფობის ხალისით აწ გულის ტოლს ვეღარ გასძახებს,
თუმცა მკვდარივით გაყინულა ოდნავ მფეთქავი,
მაინც გრძნობს იგი და სიცოცხით წუხს და ცახცახებს.

ო, მარად ჩემო სანატრელო, დაუვიწყარო!
როგორც ოდესღაც მომგვარი მკერდზე კანკალით,

ან ისევ-ისევ სიყვარულით გულმა იხაროს,
ანდა მას ძვერა შეუწყვიტე და სულ ჩაქვალთ,
თუმცა სიყვარულს ვედარ ჩაქვლავს დრო ვერასოდეს,
როდესაც გულით შობილია და გრძელდება.
შენ არ ხარ, მაგრამ, სიყვარული, დაე-გმობს-გმობს
მარად ცოცხალი და სიკვდილზე უფრო ძლიერი.

სტანსუპი აპგუსტას

როცა გარემო ღამე და საშინელება გამეფდა
და როცა აზრმა ნახევრად თავისი შუქი მიმალა,
იმედი მხოლოდ მომაკვდავ ნაპერწკლებს აკიაფებდა,
რაც კიდევ უფრო მიბნევედა გზას მარტოდმარტო მიმავალს.

გონების იმ ყრუ წყვედიადში უმოქმედობის მოძულე
გული, გრიგალებს ზიარი, ვერ გაძლებს აღუშფოთებლად,
იმ დროს ზომასზე კეთილად მიჩნევის შიშით მოცული
მსდალი თრთის სასოწარკვეთით, გულცივი ყოფას შორდება.

როდესაც უბედურება დამატყდა, მარტო დამტოვა,
ზიზღის ისრები გახშირდა ჩემი მუდარის პასუხად,
შენ სწორედ მაშინ ამოხველ ჩემთვის ერთადერთ მნათობად,
უეცრად ამოციაგდი და არასოდეს ჩასულხარ.

ჰო, დაილოცოს ეგ შენი მარად უჭკნობი არილი,
რომელიც ყველგან მიცავდა, თვალს გავდა სერაფიმისას
და უკრობ შუქად ჩემსა და სიბნელეს შორის დაღვრილი
მენტოთ სულ ტკბილად, სულ ახლოს, როგორც ნათება დილისა.

როცა უეცრად ჩვენს თავზე ლევა ღრუბლები ჩამოწვა,
რომელიც შენი სინათლის იავარყოფას ეცადა,

შენ მაშინ უფრო უმანკოდ გაიკაშკაშე საოცრად,
წყველიად მაგ შენი სხივების ძალა ფანტაზია, წყველი

თავს შენი შუქის ნათელი მადგას, მიშუქებს და მარჯვენა
სიმტკიცეს სიზამცესთან ერთად მასწავლის და მარჯვენა
შენგან წრფელად თქმულ ერთ სიტყვას არ გარეუტოლებს არასდროს
გულცივი კაცობრიობის საყვედურს, ანდა განაჩენს.

შენ სიყვარულის ზესავით გასაღმერთებელს გამსგავსე,
რომელიც ჯერ არ მომტყდარა, მაგრამ იზრება ხანდისხან,
სათნოა, მოსიყვარულე და ერთგულებით აღსავსე,
ძეგლს ტოტებს უქნევს თავისით, განა იზრევა ქარისგან.

ქროდა გრიგალი და უღვთოდ ძირს იქცეოდა ცა თქვესით,
მაგრამ შენ ჩემთან იდექი და იდგებოდი ისევე
ერთგული, მოსიყვარულე, ყველაზე მიძიმე წამებში
სითბოდ ვიგრძენი მტირალა შენა ფოთლების სისველე.

მაგრამ შენ არა, არ იცი, არც ყველა შენმა მოყვასმა,
როგორი ბედი მეწვევა, ვინ მეტყვის დასაბუთებით.
დე, ზეცამ სამაგიერო სიკეთე ერთად მოგიზლოთ
ყველა შენიანს, ახლობელს, შენ მაინც, განსაკუთრებით.

დე, გზადაქსაქსულ სიყვარულს ძაფები ერთად დაუწყდეს,
ვერარა ძალა ვერ გაწყვეტს ძაფს შენი სიყვარულისას,
განიცდი, კი არ შეკრთები, თუ რამე ცუდი გაუწყეს,
არ შეიბღალავ არასდროს სინაზეს შენი სულისას.

და, როცა ყველა სიკეთე და ყველაფერი დაკვარგე,
რაც ქვეყნად შენით გამაჩნდა და გამაჩნია უდავოდ,
და, როცა, ვიცი, მიგიძღვის ჩემზე ამდენი ამაგი,
ქვეყნიერება თვითონ მეც როგორ ჩავთვალო უდაბნოდ.

სტანსები ავგუსტას

თუმცა დადგა აღსასრული ჩემი ცხოვრების
და ცით — ვარსკვლავი ბედისწერის უკუნს დაინთქა,
უარს ამბობდი, დაგენახა მრავალთა მიერ
დანახული და განკიცხული ჩემი სიავე.
თუმცა იცნობდი უნაპირო ჩემს მწუხარებას,
კირთებას მისას არასოდეს მორიდებიხარ
და სიყვარული, რასაც გულით დავატარებდი,
მხოლოდ შენში და შენით იყო ხორცმემოსილი.

ჩემი ღიმილის საპასუხოდ, როცა ბუნება
უკანასკნელი გაღიმებით შესალმებოდა,
არ მიფიქრია, რომ ის ცრუ და რიოში იყო,
რადგან შენს ღიმილს მაგონებდა, ძვირფასო, იგი-
და, როს ქარები ოკვანეს ებრძვიან ისე,
როგორც მე მებრძვის სივერაგე კაცთა გულისა,
სხვას არას აღძრავს გრძნობათაგან ტალღათა შფოთვა,
თუ არა იმას, რომ მით შენს თავს მაკარგვინებენ.

თუმცა დაიმსხვრა ჩემთა სასოთ უკანასკნელი
სიმაგრე, რომლის ნამუსრევი ზღვამ გაიტაცა,
და ჩემი გული ტანჯვისათვის განწირულია —
იგი ამ ტანჯვას არასოდეს დაემონება.

მე მრავლადა მდევს უბედობა. მას შემდეგ
შემშუსროს, მაგრამ ზიზღის საგნად ვერ გადაიქცევი,
ჯვარს მაცვას, მაგრამ ვერასოდეს ვერ დამეძინებს.
რადგან ნიადაგ შენზე ვფიქრობ და
გინგლინოთეკა

შენ ხორციელი იყავ, მაგრამ მე არ მეცრუვე.
ღიაცო იყავ, მაგრამ კი არ გილალატნია,
დაგწამეს ცილი, — ვერ შეგაკრთო ცილისწამებამ,
გულით მოგენდე და სიმუხთლე არ გაიკარე.
გიყვარდი, მაგრამ ყვედრებით არ გამომიგლოვე,
ფრთხილი იყავი, მაგრამ განა გამსვარე ეჭვით,
არ იყავ მუნჯი, მაგრამ ჭორით არ გითრევივარ
და, თუმც დავშორდით — არ ყოფილა ეს განშორება.

მაინც არ ვყვედრი ამ ქვეყანას, თუმცა უტიფრად
გარემომადგენ — მე იგი არ მომძულეზია,
ოღონდ, თუ ჩემს გულს არ შეეძლო მისი გაძლება
ბრალი ის არის, რომ დროულად არ განვერიდე.
და, თუ ეს ბრალი ასე ძვირად მაზღვევინებდა,
ბევრჯერ შემეძლო განმეჭვრატა იგი წინასწარ.
მაგრამ რაც მოხდა და მოხდება აწ სულ ერთია —
შენს თავს ვერაფრით დამაშორა წუთისოფელმა.

ახლა წარსულის ნანგრევიდან — გულს შეგონებად
ესალა დარჩა — სხვა ყოველი მტვრად აღიხოცა,
რომ იგი — წრფელად რაც მიყვარდა, მთელი არსებით
რაც ვიგრძენ — მართლაც ყველაფერზე ძვირფასი იყო...
უდაბნოს გულში უცნაურად ჩქეფს შადრევანი,
იქ, სადაც ველზე მარტოზე დგას მთლად უთვისტომოდ
და მარტოსული ჩიტი გალობს განმარტოებით, —
ძვირფასო, იგი ჩემს გულს შენზე ესაუბრება.

ბარათი ავგუსტას

ო, დაო ჩემო, შენს ძვირფას სახელს ჩემი ცრემლები
ისევ მორთავენ.

ჩვენს შორის დიდი ზღუდაა მთების, ჩვენს შორის ვრცელი
ზღვები შფოთავენ.

ვერ მოვერიე, ვერც გავეკმეო, ვერც შევეჩვიე
მტანჯველ მირაევებს,

მაგრამ მე შენგან ცრემლს არ ვთხოულობ, მე მინდა
მხოლოდ შენი სინაზე.

ორი რამ შემრჩა ამქვეყნად, მხოლოდ: მიწა, რომელიც
მიჩენს იარებს

და სახლი, რომლის კარგიც და ცუდიც, დაო, მე და შენ
გავიზიარეთ.

მაგრამ პირველი რა იქნებოდა, მე რომ ნამდვილად
მქონდეს მეორე.

სხვა სურვილები ჭარბობენ შენში, სხვა ღმერთს
მიენდე და დაემონე.

ნე კი იქ, ალბათ, ისევ ვპოვებდი ბედნიერების
მყუდრო სავანეს.

მაგრამ, ძვირფასო, ეს სიყვარული ტანჯვის მოთმუნას და ცდას
მავალებს.

უცნაურია შენი ძმის ბედი. მას იგი სულ სხვა გზებით
ატარებს.

თუ გაიხსენებ ოჯახის წარსულს და პაპაჩვენის ბედს
შეადარებ,

თუ გაიხსენებ ოჯახის წარსულს, შენც დარწმუნდები
და შენც იწამებ:
რომ, თუკი პაპა ზღვაზე დაძრწოდა, ის ვერ
საშველს მიწაზე.

ქვეყნის
სამართალი

მე წილად მერგო სხვა ქარიშხალი, სხვა ხიფათები
მელიან გზაზე.

ამქვეყნიური უბედურებით ყელამდისა ვარ, ძვირფასო,
საცხე.

ჩემი ხომალდი გადააწყდება სულ სხვა კლდეების
კბილებს და წვეტებს.

უკვე მივიღე ჩემი არჩივი, მაგრამ ვერაფერ
შეძლებდა ჩემდენს.

თუმცა თვითონვე ვარ დამნაშავე და სულ არ ვცდილობ
დავმალო რამე.

თვითონ ვეძებე და მოვიპოვე ეს უსასრულო
და ბნელი ღამე.

სხვას კი არავის არ ჰქონდა ნება, რომ დავეფარე
ან დავესაჯე.

ჩემი ბედისა თუ უბედობის თვითონვე ვიყავ
ფრთხილი მესაჭე.

ამ შეცდომების მიზეზიც მე ვარ და ჯილდოც ჩემთვის
დავიმსახურე.

და სვედის ლურჯი და ვრცელი ფრთები ანგელოსებმა
კვლავ დამახურეს.

მე კი ვიბრძოდი გაჩენის დღიდან. მრავალ ქარიშხალს
დავუხვდი ურჩად

და არ შეგონა, თუ მკაცრი ბედი ჩემს სიცოცხლესაც
აქცევდა ფუჭად.

მე ბრძოლა ბევრჯერ გამჭირვებია, ბევრჯერ მიგრძნია
შიში და დაღლა.

და ამქვეყნიურ ტვირთის სიმძიმეს მოვიშორებდი,

ძვირფასო, ახლაც,
 რადგან სხეული დატანჯეს უკვე ჩემი უხეში ბუდის
 ლოდებმა.
 მაგრამ მე მაინც მინდა გავიგო, რაიმე კარგი ბიბლიოქოცა
 თუ მელოდება.

ჩემი ხანმოკლე ცხოვრების გზაზე ბევრი სამეფო
 უკვალოდ გაქრა.
 უცებ იცვლება ქვეყნის ხატება და ერთი წუთი
 მეორეს არ გაფს.
 მე კი ჯერ ისევ ახალგაზრდა ვარ და მეც ხელიდან
 შეცლება უმაღ
 განუღილი წლების მცირე ნადავლიც, ხელში მიჭრება
 ამ ქვეყნის სტუმარს.
 თუმც ყველაფერი უკვალოდ ქრება, თვალს და ხელს შუა
 უცებ იღვება,
 მაინც რაღაცა აკავებს, თითქოს, და უნარჩუნებს სულს
 მოთმინებას.

მე კი სიმშვიდით ვარ შემოსილი და ეს სიმშვიდე
 მე მომანიჭა
 ბრძოლის წყურვილმა და ცივმა სევდამ, რომელიც ქვეყნის
 წესებს არ იცავს.
 ან შეიძლება, წყნარმა ბუნებამ, მწვანე მინდვრებმა
 და ლურჯმა ზეცამ.
 (სულს კი ქაერის შეცვლაც ჭირდება, რომ უფრო მჩატე
 ჯავშანი ეცვას).
 მე უცნაური სიმშვიდე მიპყრობს და მის ჩეროში
 ვცხოვრობ ამგვარად.
 ჩემზე თვინიერ ადამიანსაც არ ღირსებია ის
 თანამგზავრად.

ხანდახან სულში ნათდება ისევ ჩემი ბავშვობის
 მზიანი ბინა

და მეც ისევე ვარ ბედნიერი, როგორც ოდესღაც
დიდი ხნის წინათ.

კვლავ ცოცხლდებიან ის ადგილები, ბავშვობას
სუფთა და სადა,

ჩემი გონება მხოლოდ წიგნებით და ოცნებებით
ცხოვრობდა სადაც.

კვლავ მესმის მწვანე ხეების სუნთქვა და ნაკადულის
გულწრფელი ლოცვა-

და მიყურდება გული რატომღაც, ნაცნობ სახეებს
შევიცნობ როცა.

ისევ ფეთქავენ ის ყვავილები, ხეზე ჩიტები ისევე
სხედან.

მაგრამ შენს ბადალს და შენს სანაცვლოს, ძვირფასო,
იქაც ვერაფერს ვხედავ.

აი, ალპებიც. აქ ყველაფერი თითქოს ფიქრისთვის
შექმნა ბუნებამ.

თვალის ისვენებს და სიმარტოვე აქ სულ არ არის
უბედურება.

აქ შთაგონებაც უფრო დიდია, უფრო ლაღია,
უფრო ძლიერი...

მაგრამ ხანმოკლე გრძობაა მაინც აღფრთოვანება
სიმშვენიერით.

სხვა რომ არ იყოს, ტბას მაინც ვხედავ, დაღლილს ლერწმების
ჩრდილთან თამაშით,

მაგრამ, ძვირფასო, ჩვენი ძველი ტბა, სულ სხვანაირად
იყო ლამაზი.

ნეტავ აქ იყო, აქ იყო ნეტავ, რომ გაგიმხილო
ფიქრი მალული.

თუმცა მე ვიცი, რომ სიმარტოვეს აუფასურებს
ეს სინანულიც.

მე კი ყოველთვის მას ვესწრაფოდი, მას გადავუბი

სულის ძაფები,
 მაგრამ სურვილი გონებას მირევს და მავიწყდება
 კვლავ ვველაფერი.
 მე სულ არა ვარ მტირალა კაცი. მკაცრ
 სულის თაღები
 და მაინც ვამჩნევ, რომ ჩემს თვალეებშიც იჭორებიან
 ცრემლის ტალღები.

მარქიანული
 გინგლირთეკა

მე წელან ჩვენი ტბა გაგახსენებ, მშვიდად რომ იწვა
 სახახლის გვერდით.
 ის ჩვენი აღარ იქნება, აღბათ, დღითიდღე უფრო
 გვაშორებს ბედი.
 მაგრამ ნურასდროს ნუ დაიჯერებ, რომ დავივიწყო
 როდისმე იგი.
 სადაც არ უნდა წამიღოს ბედმა, ოცნება მაინც
 მიმაფრენს იქით.
 ან რაღად მინდა მე მახსოვრობა, თუ ჩემს თვალეებში
 თქვენ არ იქნებით.
 თუმცა ვველაფერს სამარადისოდ მოწყვითებს უკვე
 ჩემი ფიქრები.

ჩემს წინაშეა მთელი ქვეყანა. ჩემს წინაშეა
 ვველა ცთუნება.
 და, რის მოცემაც მას შეუძლია, მეც მხოლოდ იმას
 მოვთხოვ ბუნებას.
 რომ მივეფიცხო მზის მსურველებას, მზით მოვიშუშო
 იქნებ ჭრილობა,
 რომ ცას ვუყურო და ვეზიარო მის უსაზღვრობას
 და უძირობას.
 უნიღბოდ ვნახო ბუნების სახე და არ შევხედო
 არასდროს ზიზღით.
 მე მას მეგობრად ვთვლიდი ყოველთვის და მისი ძალა
 ყოველთვის მიხსნის.

ბუნება ჩემი მეგობარია უნაზესი და უპირველესი,
დღეიდან ჩემი დაც ის იქნება,
რომ განვისვენო წმინდა ხელებში.

ეროვნული

ბიბლიოთეკა

ამ ერთის გარდა მე ყველა გრძნობას დავიმორჩილებ,
მაგრამ ეს ერთი
ყველა გრძნობაზე დიდი გრძნობაა და ყველაფერიც
ისაა ჩემთვის.

ამით იწვევა ჩემი სიცოცხლე, ტკბილიც და მწარეც,
კარგიც და ავიც,
და ერთადერთი გზაც მან მასწავლა, რომ დამედწია
ბრბოსაგან თავი.

იქნებ ცხოვრება არ იყო მართლა ამგვარად მკაცრი
და გულზვიადი.

სხვა გზით რომ მევლო, ალბათ, ამ ვნებებს ეძინებოდათ
მშვიდად წყვილიადში.

ვერ მომნახავდა, ალბათ, ეს სვედაც, რომელიც ახლა
სულში შემოდის.

მეც ამცდებოდა ეს სატანჯველი და შენც ცრემლებად
არ დადნებოდი.

მე არასოდეს არ მიძებნია არც განდიდება

და არც პატივი.

ისინი თვითონ მოვიდნენ ჩემთან, სულზე დამაწვენენ
მძიმე თათვიით.

ეს სულ არ იყო ჩემი მიზანი, მე სულ სხვა ცეცხლის
აღში ვიწვოდი,

თუ ჩემთან ერთად გაიზრდებოდნენ, მე არ მეგონა
და არც ვიცოდი.

ბოლოს სახელად ვიქცევი მხოლოდ, ასე უბრალოდ
დასარულდა ბედი,

წადგან დიდებამ ანდა პატივმა რა უნდა მომცეს
სახელის მეტი.

თუმცა სხვა იყო ჩემი მიზანი. მე სხვა მიზნისკენ
შივისწრაფოდი.

ის იყო ბევრად კეთილშობილი, ჩემი კვარცხლბეკიც
და ეშაფოტიც.

მაგრამ ყველაფერს მოეღო ბოლო და მე აღმოვჩნდი
ყველაზე დიდა

გზააბნეულთა მილიონებში, რომელთაც ფარავს
წარსულის ბინდი.

ანდა რომლებიც ჩემს მერე მოვლენ, რომ შევჭიდონ
უაზრო ფიქრებს.

დრო შეიცვლება და მომავალმა მეც უფრო ცოტა
მომთხოვოს იქნებ,

მე ბევრი ვნახე ამ ქვეყანაზე, ყელამდისა ვარ
ნანახით სავსე.

იმდენი რამე გადავიტანე, რომ ხნიერიც ვარ
საკუთარ თავზე.

არ გამპარჯია წლები თვლემამში, ქარით ნაცემებს
და გაწეწილებს

მსხვერპლად ვწირავდი ჩემს უძილობას, ისინი ფხიზელ
თვალს შევწირენ.

არ მძინებია არც ერთი წუთი, არ დავანებე
თავი უკუნეთს,

რადგან ცხოვრება, ჩემი კუთვნილი, ალბათ, ეყოფა
მთელ საუკუნეს.

მე მეოთხედი განვლიე მხოლოდ ჩემი კუთვნილი
გზის და ცხოვრების

და თუნდაც უკვე განვლილი გზითაც მრავალ ქარიშხალს
ვემახსოვრები.

მე მომავლითაც ვარ კმაყოფილი, რომელსაც ჩემთვის
ამზადებს ბედი,

არც წარსულით ვარ უკმაყოფილო, ანდა რა უნდა
მენახა მეტი.

მან დამიტოვა მოგონებები ბევრი ძვირფასი
 დღისა და ღამის,
 ხოლო ამ ურიცხვ ბრძოლებშიც, ხოლმე, ბედნიერად
 მწვევია წამით.
 და აღარ მინდა, რომ დავადუმო ანდა ვგეგმო
 გრძნობები ძალით,
 არც იმას ვმალავ, რომ შემიძლია, ქვეყანას მშვიდად
 მოვავლო თვალთ.
 რომ მოვამორო სულს ყველაფერი, ნილაბისა თუ ფარდის
 მაგვარი,
 ასე დავუდგე თვალწინ ბუნებას და ღრმა შეგნებით
 მას ვცე თაყვანი.

ჟურნალი
 "სიკვლეობა"

ჩვენ ერთმანეთში ვარსებობთ მხოლოდ და ამითა ვართ, დაო,
 მდიდარი
 და ამის გამო ჩვენს არსებობას არ ვლის საფრთხე.
 არავითარი.
 იგინივე ვართ, რანიც ვიყავით, ისევე ვღელავთ,
 როგორც ვღელავდით.
 ჩვენ ვერ ვიცხოვრებთ უერთმანეთოდ და ვერ გათიშავს
 ჩვენს სულს ვერავინ.
 და სულ ერთია: ვიქნებით ერთად, თუ სევადა მოგვეკლავს
 კვლავ სიმარტოვის,
 ქარი გაგვართობს, წვიმა თუ თოვლი, თუ... რაც იქნება
 ჩვენი გამართობი,
 მაღე მოგვანახავს სიკვდილის ხელი, თუ გაგვიმწარებს
 ისიც მოლოდინს,
 ჯაჭვი, რომელმაც ჩვენ შეგვაერთა, ძვირფასო, მაინც
 გაძლებს ბოლომდის.

პ რ თ მ ა თ ა

ტიტანო ღმერთო! შენი თვალის უკვდავი სხივი
სხვა მოკვდავების წამებას და მოწამელას სისხლის
და ხაველალ სახეების შორეულ კივილს
სხვა ღმერთებზევით არ უმზერდნენ რისხვით და ზიზღით.
მაგრამ რა მოგცეს სიბრალულის სანაზღაუროდ?
პიტალო კლდე და არწივების ცივი ყივილი,
მდუმარე ტანჯვა, ბორკილების მკაცრი ეღარუნე
და რაც ამჟამ სულს შეუძლია იგრძნოს ტკივილით...
სულის გმინვა და, უთქმელი კენესა
და მწუსარების უბადლო კვესი,
რომელიც ყვირის, მაგრამ არა სხვის გახაგონად
და ტეინში მხოლოდ ერთი აზრი რეკავს ზარავით:
იყურე სულო, არ ასმინო კენესა გრიგალებს,
ყურს არ გვიგდებდეს სადმე ვინმე ცით მოგზავნილი.
ტიტანო ღმერთო! შენს სხეულში იბრძოდნენ ორნი —
ნებისყოფა და წამების ღმერთი.
შენ განგებ აგცდა სიკვდილის ტორი
და ულმობელმა ცამ მაღალმა დაგტოვა ვრთი.
და ზედის ყრუ და ცრუ ტირანიამ,
და სიძულვილის დიდმა პრინციპმა
სულის გრიგალში ხელი დაგრია.
მაგრამ ქვეყნიდან ვერ მოგიცილა.
ტიტანო ღმერთო! შენ სიკვდილიც არ გიწყალობა

და საშინელი უკვდავება გარგუნა წილად
მაგრამ ეს ჯილდოც გადიტანე და გრიგალებთან
შენი უთქმელი სულის გმინვა მზესავით ბრწყინავს
და რაც ამქვეყნად გამოგძალა მეხთამტეხელს
თვითონ დაატყდა ნიაღვარის შავი ტყეობა
მის ბედს წინასწარ თითქოს გრძნობდი ხელის შეხებით,
მაგრამ არასდროს უმხელდი და ანუგეშებდი.
მის სულში იდგა სინანულის დიდი სიმწარე,
შენს დიდ დუმილში იყო მხოლოდ იგი, რაც ახდა,
შენმა ფარულმა, დიდმა ძალამ ისე იმძლავრა,
რომ მეხთამტეხელს ხელში ეღვა აუცახცახდა.
დამნაშავე ხარ იმაში, რომ იყავ კეთილი,
შენ გიყურებდნენ ტკივილის და ტანჯვის მქონენი.
სუყველა მოკვდავს ურიგებდი რჩევას ღმერთივით,
აძლიერებდი ადამიანს მისივე გონებით.
და, როცა დიდი სიმაღლიდან ძირს დაგანარცხეს,
შენი ძლიერი, შეუვალი სული და ძალა
ვერ აღკვეთეს და ვერ დაამარცხეს,
მისი დათრგუნვა ვერც მიწამ და ვერც ზეცამ ბრძანა.
შენ გვიანდერძე გაკვეთილი ჯერ არნანახი,
თუ ძლიერების სადმე გმირია,
შენ ხარ სიმბოლო მოკვდავთ ბედის და სიამაყის.
ადამიანი შენაირი, ღვთაებრივია.
ადამიანსაც შეუძლია წინასწარ ჭკრეტა
თავისი სულის განწირულ ხვედრის.
მის უსამველო არსებობას წინასწარ ხედავს
და ყველა ჭირს და ვარაშს უღვას
გრიგალში მკერდით.
დიდი სიმტკიცით, ნებისყოფით და აზროვნებით
თვით წამებაშიც იმარჯვებს და ლაჩრად არ რჩება.
იმარჯვებს იგი, არც ერთ გრიგალს არ ემონება,
ბოლოს სიკვდილსაც აქცევს ღმერთად და გამარჯვებად.

ს ბ ა ნ ს ე ბ ი

როცა არა აქვს კაცს უფლება მშობელი კერა
თვითონ დაიკვას, — მეზობლისთვის უნდა იბრძოლოს,
ახსოვდეს რომის, საბერძნეთის დიდების ქლერა
და განსაცდელი ზრუნვის ფასად მიიღოს ბოლოს.

ვინც დაუჭირა მთელი ქვეყნის სიკეთეს მხარი,
იგი მარადის ჩაითვლება კეთილშობილად.
თავისუფლება ვისი იხსენ — სულ ერთი არის,
ან შენი სახე დადაფნული ვისთვის ყოფილა.

დღას უპიისრულდა ოცდათექვსმეტი წელი

დრო, კაცთა გულის ბინდით მზარაუი,
მოუახლოვდა ჩემს გულს, ფარული.
არ შემიფვარებს თუმცა არაფერ —
მსურს სიყვარული!

დღეები ჩემი ყვითელ ფოთლებად
დაცვივდნენ; ტრფობის ყვაულიც დაწრა.
იარა, მატლი და შემფოთება
სულს მიღრღნის მკაცრად!

ჩეღება ცეცხლი ვულკანის ძალით
და ვით კუნძული ცეცხლმფრქვევი, ქუში,
სამგლოვიარო იმისი აღი
ჩამიდგა გულში.

იმედიც, მარტო ზრუნვა კი არა,
შიშის და ტრფობის წამებაც წმიდა,
ნე არ შემეძლო გამეზიარა,
მათ ჯაჭვს კი ვზიდავ.

მაგრამ ამგვარი ფიქრების მზრახველს
აქ მმართვეს სული მტკიცე და მრთელი,
სად დაფნა ამკობს გმირების საჩუხ
ან სარეცელი.

მახვილი, დროშა და ბრძოლის ველი,
გარს საბერძნეთის დიდების რხევა!
ვით დაყრდნობილი ფარს სპარტანელი

ეროვნული
ამაყად აღიარებული
საქართველო

აღსდექ! (აღმდგარა უკვე ელადა!)
აღსდექი, სულო! შეიცან: მარად
შენი მშობელი ტბა რომ ღელავდა
და ომში ჩქარა!

უღირსი ზორცი აწ შენს ხსენებას
უნდა ისმენდეს მღუმარე სახით,
გულგრილად სჭვრეტდეს ქვეყნის მშვენებას,
უნებათა ძახილს.

თუ გენანება კვლავ სიჭაბუკე —
პატიოსანი სიკვდილის მხარე
აქ გელოდება: ომში დაბუგე
სიცოცხლე ბარემ!

გმირის საფლავის პოვნა ადვილი
არასდროს არის, და არც ჩვენება,
მიმოიხედე, ნახე ადგილი
და განსვენება!

ჯორჯ გორდონ ბაირონი	
მ. ქარჩავა	5
ნეტავ უზრუნველ ბავშვად მაქცია	
თარგმნა ო. ჭელიძემ	7
სტრიქონები, დაწერილი პართუს სასაფლაოზე	
თარგმნა ჯ. ჩარკვიანმა	10
სტრიქონები, მიძღვნილი მისი უწმიდესობის ჯ. ტ. ბიჭერისადმი,	
რომელმაც ავტორს ურჩია, საზოგადოებაში უფრო ხშირად გაერვიუო	
თარგმნა მ. ქარჩავამ	12
წარწერა ფილადელფელ თავის ქალაზე	
თარგმნა ნ. კილასონიამ	14
ან ტანჯულ თიხას	
თარგმნა თ. ჩხენკელმა	16
უძინართა შუე	
თარგმნა ნ. კილასონიამ	18
ბ. ლთაშარის ჩვენება	
თარგმნა მ. ქარჩავამ	19
სენაქერიძის დამარცხება	
თარგმნა გ. გაჩეჩილაძემ	22
მდინარე ბაბილონის პირად ვისხედით და ვტყროდით	
თარგმნა ჯ. ჩარკვიანმა	24
ჯუფთას ქალიშვილი	
თარგმნა მ. ქარჩავამ	25
ოდა ფრანგულიდან	
თარგმნა გ. რ. აბაშიძემ	26
დასრულდა შენი სიცოცხლის გზა...	
თარგმანი მისივე	31

მშვიდობით		
თარგმნა	გ. გაჩეჩილაძემ	
ნუ მომავლენებ, ნუ მომავლენებ		
თარგმნა	ნ. კილასონიამ	
რად მოგაგონო		
თარგმნა	მ. ქარჩავამ	35
ის შიღის სიტუატიით ხვსე		
თარგმნა	ნ. კილასონიამ	37
მიტირებ, როცა აღარ გიქნები?		
თარგმნა	ო. ქეღიძემ	38
ნერის		
თარგმნა	ნ. კილასონიამ	40
ჩაილდ-ქაროლდის დამშვიდობება		
თარგმნა	მ. ქარჩავამ	42
სტანსები ლედის (ქ-ნ მასტერსს) ინგლისიდან გამეზავრებისას		
თარგმნა	მ. ქარჩავამ	46
მშვიდობით		
თარგმნა	ო. ქეღიძემ	43
ინეზას		
თარგმნა	მ. ქარჩავამ	50
თორზას		
თარგმნა	ა. მირცხვლაძემ	54
სტანსები აუგუსტას		
თარგმნა	ო. ქეღიძემ	57
სტანსები აუგუსტას		
თარგმნა	თ. ჩხენკელმა	59
პარათი აუგუსტას		
თარგმნა	ო. ქილაძემ	61
პრომეთე		
თარგმნა	ჯ. ჩარკვიანმა	65
სტანსები		
თარგმნა	გ. გაჩეჩილაძემ	71
დღეს შემისრულდა ოცდათექვსმეტი წელი		
თარგმანი	მ. ხიცივა	72

Джордж Гордон Байрон
Л И Р И К А
(На грузинском языке)
Детюниздат Грузинской ССР
«Накадули»
Тбилиси
1965

რედაქტორი მ. ქარნაჯია
გამოცემლობის რედაქტორი მ. ამაშუკელი
მხატვ. რედაქტორი მ. დოლიძე
ტექნიკური რედაქტორი ო. პირველი
კორექტორი მ. ოშიაძე

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 5/IV-65 წ.
ჭაღალდის ზომა 70×108¹/₃₂
ნაბეჭდი თაბახი 4,75
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 2,55
ტირაჟი 10.000 გვევ. № 3513
ფასი 14 კაპ.

გამომცემლობა «ნაკადული», მარჯანიშვილის ქ. № 5
Издательство «Накадули», ул. Марджанишвили № 5

სტამბა № 2, «ნაკადული». თბილისი, ფურცელაძის ქ. № 5
Типография № 2, «Накадули». Тбилиси, ул. Пурцеладзе № 5

70m J

7511/3

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

